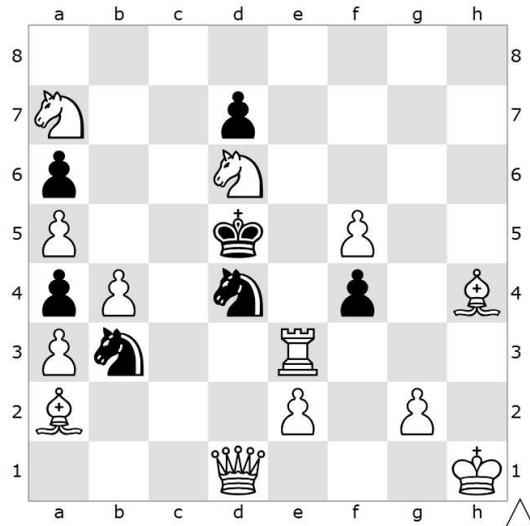

Newsletter No11 26.10.2025

Επιτροπή Καλλιτεχνικού Σκακιού

#3

(13+7)

**Παίζουν τα λευκά και κάνουν ματ στην τρίτη τους κίνηση,
όσο καλά και αν αμυνθούν τα μαύρα**

(η παρένθεση κάτω από το διάγραμμα γράφει τον αριθμό των
κομματιών: 13 λευκά και 7 μαύρα)

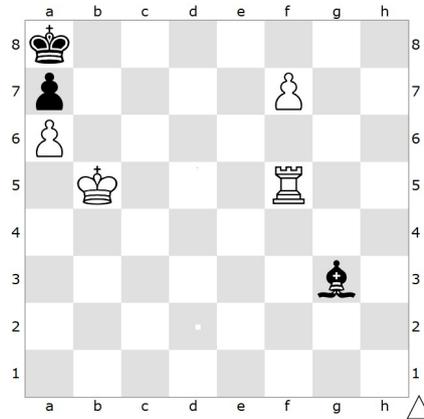
[βαθμός δυσκολίας 5/5]

*«Χρωστούσαμε» ένα πρόβλημα για τους πολύ δυνατούς λύτες.
Και να 'το! Αυτό το τριάρι μπορεί να δυσκολέψει οποιονδήποτε...*

Στο επόμενο link μπορείτε να βρείτε σε μορφή pdf
όλα τα Newsletters της Επιτροπής Καλλιτεχνικού Σκακιού:
<https://drive.google.com/drive/folders/1G4uplB4ErSnnCWTG7R4u6reSJwcv8kEO?usp=sharing>

ΛΥΣΗ του προηγούμενου προβλήματος (NL Νο10)

Παίζουν τα λευκά και κάνουν ματ σε 3 κινήσεις

1. ♖f4!

Η μόνη κίνηση που οδηγεί σε αναπόφευκτο ματ σε 3 κινήσεις. Προφανώς απειλεί 2. f8=♚ ματ, και υπάρχουν τρεις επιλογές για τα μαύρα:

- α) 1... ♗xf4 2. f8=♚+ ♗b8 3. ♚f3#
β) 1... ♔b8 2. f8=♚+ ♔c7 3. ♖f7#
γ) 1... ♗h4 2. f8=♚+ ♗d8 3. ♚xd8#

Ένα εύκολο τριάρι του **W. von HOLZHAUSEN**, από το 1923 (Leipziger Tageblatt).

Προσφορά στους όχι έμπειρους λύτες από το κοινό μας.

Αξίζει να δούμε δύο «δοκιμές»:

- α) 1. ♖f1? ♗b8! 2. f8=♚ πατ
β) 1. ♖e5? ♔β8! 2. f8=♚+ ♔c7

Τίτλοι στα Πρωταθλήματα Ελλάδας Λύσης

Διαγωνισμοί λύσης στη χώρα μας ξεκίνησαν να διοργανώνονται σποραδικά στις αρχές της δεκαετίας του '80, με πρωτοβουλία του **Τριαντάφυλλου Σιαπέρα** και άλλων συνθετών. Όμως σε καμία περίπτωση δεν ήταν επίσημοι, ούτε ενείχαν θέση «Πανελληνίου Πρωταθλήματος». Έτσι, το **Πρωτάθλημα Ελλάδας στην Λύση Σκακιστικών Προβλημάτων**, σε σχέση με άλλες χώρες με μεγαλύτερη παράδοση, μάλλον άργησε να ξεκινήσει. Το πρώτο επίσημο διοργανώθηκε μόλις το 2002.

Η μεγάλη πλειοψηφία τους έχει φιλοξενηθεί στην Αθήνα (η φωτογραφία από το πρωτάθλημα του 2011 στους Αμπελόκηπους). Δύο μόνο έχουν γίνει στην Πάτρα (και ένα παραλίγο στην Χαλκίδα αλλά ματαιώθηκε λόγω covid-19 ☺). Πιθανότατα το 2026 θα είναι η σειρά της Θεσσαλονίκης, λόγω και του πολύ ενεργού της πυρήνα. Συνολικά έχουν πραγματοποιηθεί 23 Πρωταθλήματα.

Η μέχρι τώρα ιστορία του πρωταθλήματος θα μπορούσε κάλλιστα να χωριστεί σε δύο περιόδους: την «βασιλεία» Πρέντου και την εποχή των «επιγόνων» ☺. Πραγματικά, τα πρώτα χρόνια ο Κώστας (που ήταν εξάλλου τότε και ένας από τους καλύτερους λύτες στον κόσμο, με τίτλο IM) δεν είχε αντίπαλο δέος στην ημεδαπή. Κέρδισε με χαρακτηριστική άνεση όλα τα πρωταθλήματα από το 2002 μέχρι και το 2010! Οι 9 συνεχόμενοι τίτλοι του αποτελούν φυσικά απλησίαστο -για την ώρα- ρεκόρ.

Ο Πρέντος συνέχισε να λύνει σε Πανελλήνια, αλλά όχι με την ίδια όρεξη, μέχρι που έφυγε για Αμερική. Έτσι την σκυτάλη πήρε επάξια ο FM Νίκος Μενδρινός, που κατόρθωσε στο επόμενο διάστημα να κερδίσει 6 τίτλους, αν και με μεγαλύτερο ανταγωνισμό.

Μετά το 2015 εμφανίστηκε ο Νίκος Σιδηρόπουλος που έχει ήδη κατακτήσει 3 τίτλους και που λογικά θα τους αυξήσει στην πορεία, ενώ 3 έχει και ο Παναγιώτης Κονιδάρης. Στην πιο πάνω φωτο από το φετινό πρωτάθλημα, από αριστερά -μετά τον οικοδεσπότη Λουκά Ζαχείλα-

οι Κονιδάρης, Σιδηρόπουλος και Μενδρινός.

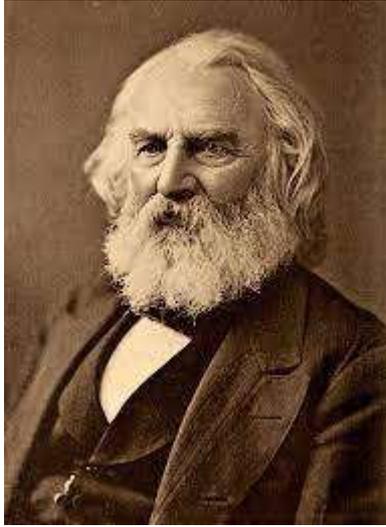
Από ένα πρωτάθλημα έχουν κατακτήσει Χάρης Φουγιαξής και Ανδρέας Παπασταυρόπουλος. Η λίστα των πρωταθλητών Ελλάδας στην λύση:

Όνομα	Τίτλοι	Χρονιές
Κώστας Πρέντος	9	2002-2010
Νίκος Μενδρινός	6	2011, 2013, 2014, 2018, 2021, 2023
Νίκος Σιδηρόπουλος	3	2016, 2017, 2025
Παναγιώτης Κονιδάρης	3	2015, 2022, 2024
Χάρης Φουγιαξής	1	2012
Ανδ. Παπασταυρόπουλος	1	2019

Τα προβλήματα στους διαγωνισμούς συνήθως διαλέγει ένας εκ των συνθετών. Παλιότερα ήταν ο Χάρης Φουγιαξής, αργότερα ανέλαβε για πολλά χρόνια ο Γιάννης Γαρουφαλίδης (εδώ αριστερά σε απονομή στον Πρωταθλητή Μενδρινό το 2013), το τελευταίο ξανά ο Χάρης.

Τα πρωταθλήματα γίνονται συνήθως την Άνοιξη, σε ημερομηνίες που καθορίζονται μήνες πριν. Η δυσκολία και ομορφιά των προβλημάτων δεν έχει σε τίποτε να ζηλέψει εκείνα άλλων χωρών ή τα διεθνή τουρνουά. Φυσικά, είναι ανοικτά σε όλους και πάντα δωρεάν. Παρά το υψηλό επίπεδο δυσκολίας τους αξίζει τον κόπο να δοκιμάσετε σε αυτά τις δυνάμεις σας!

Κλασικά θέματα - 4: Excelsior!

Ο σεβαστός κύριος στην φωτογραφία, όπως θα υποψιαστήκατε, δεν είναι ο Άι-Βασίλης. Είναι ο περίφημος ποιητής και καθηγητής φιλολογίας **Henry W. Longfellow**, εκ των θεμελιωτών της αμερικανικής λογοτεχνίας. Μεταξύ άλλων αριστουργημάτων ο Λονγκφέλοου έγραψε και το ποίημα “*Excelsior!*”. Η λέξη είναι λατινική και σημαίνει «ψηλότερα!» ή «πιο πάνω!». Το λυρικό ποίημα μιλάει για έναν νέο που, ωθούμενος από τα ιδανικά του, ανεβαίνει με το λάβαρό του ένα βουνό αντιμετωπίζοντας ανυπέρβλητα εμπόδια και που, παρά τις παραινήσεις να σταματήσει, εκείνος συνεχίζει ακάθεκτος να αναρριχάται διαλαλώντας: «ψηλότερα!». Μέχρι βέβαια που τον βρίσκουν κόκαλο κάτω από το χιόνι -αλλά με το λάβαρο αγκαλιά και τα ιδανικά ακέραια. Όλο το ποίημα μπορείτε να το διαβάσετε στον σύνδεσμο:

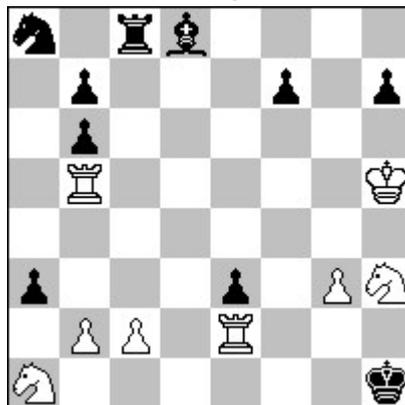
<https://www.poetryfoundation.org/poems/44631/excelsior-56d223cb4e6fa>

Όχι, δεν είστε σε λάθος newsletter, τώρα έρχεται το σκάκι. Την χρονιά που γράφεται το ποίημα, δηλαδή το 1841, γεννιέται ο πιο διάσημος Αμερικανός συνθέτης προβλημάτων, ο Sam Loyd (στη φωτο πάνω, με το παπιγιόν του). Ο Loyd επομένως ήταν σύγχρονος του Longfellow και μάλιστα θαύμαζε απεριόριστα την ποιήσή του. Σε ένα από τα προβλήματα που συνέθεσε έδωσε τον τίτλο «Excelsior!», επηρεασμένος από τον ποιητή. Και είχε τους λόγους του:

Sam Loyd

2nd Prize, Paris Tourney, The Albion, 1860

#5

Ήταν, που λέτε, ένας φίλος του Loyd πολύ σπαστικός (όλοι έχουμε τέτοιους, κανείς δεν γλιτώνει). Εκείνος ο τύπος κοκορευόταν ότι μπορεί να βρει ποιο κομμάτι θα δώσει το ματ σε οποιοδήποτε σκακιστικό πρόβλημα. Ο Loyd συνέθεσε το παραπάνω 5άρι και του ζήτησε να βρει κάτι πιο εύκολο: ποιο κομμάτι ΔΕΝ θα δώσει το ματ! Ο άφρονος φίλος της ιστορίας μας φυσικά έπεσε με τα μούτρα στον λάκκο της φάβας, όταν υπέδειξε το ταπεινό και απομακρυσμένο πιόνι στο β2! Κι όμως...

1.b4! Η βασική απειλή του λευκού είναι η μανούβρα Rb5-d5-d1# (ή Rb5-f5-f1#). Παίζοντας το πιόνι δεν υπάρχει πια στο 1.Rd5? η άμυνα 1...Rc5!

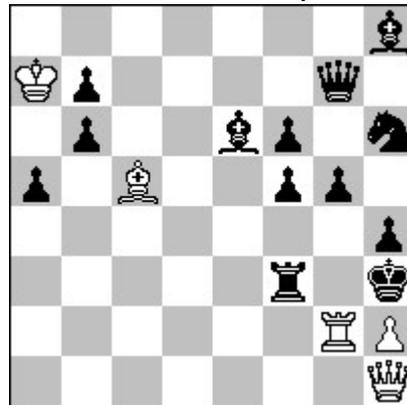
1...Rc5 2.bc5! (τώρα απειλεί 3.Rb1#) **2...a2 3.c6!** (Πιο ψηλά το πιόνι! Ανανεώνονται οι αρχικές απειλές) **3...Bc7 4.cb7!** Ψηλότερα! Ο μαύρος αδυνατεί πλέον να αντιμετωπίσει την απειλή **5.ba8=Q# Excelsior!!**

Άρα τι είναι το **θέμα Excelsior**; Είναι όταν **ένα ταπεινό πιόνι ξεκινάει από το αρχικό του τετράγωνο** και δια μέσου διασταυρούμενων πυρών, **διανύει όλη την διαδρομή μέχρι και το τετράγωνο προαγωγής του.** Συχνά για να δώσει τελικά το ματ!

Ένα ακόμα διάσημο (και διασκεδαστικό) Excelsior από έναν μαέστρο:

Leonid Kubbel

2nd Prize, Shakhmaty v SSSR

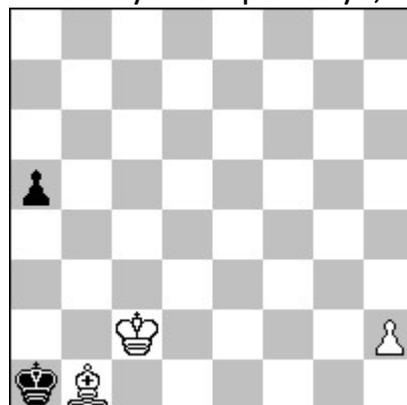
#7

1.Rg1! (>2.Qg2#) **1...Rg3 2.hg3+ Kg4 3.gh4+ Kh5** (αν 3...Kf4 4.Bd6+ Ke3 5.Rg3+ Kd4 6.Qd1+ και 7.Qd3# ή 5...Ke2 6.Qh2+ και ματ με 7.Rg1) **4.hg5+ Kg6 5.gh6+ Kh7** (αν 5...Kf7 6.Qh5+ Kg8 7.h7#) **6.hg7+ Kg8 7.gh8=N! #**

Είδαμε ότι στο Excelsior μπορεί να έχουμε κάλλιστα υποπροαγωγή. Επίσης δεν παίζει ρόλο αν οι κινήσεις του πιονιού θα είναι συνεχόμενες. Ας δούμε ένα, πολύ απλό παράδειγμα:

Evgeniy Markov

Sakhmatnaya Kompozitsiya, 1993

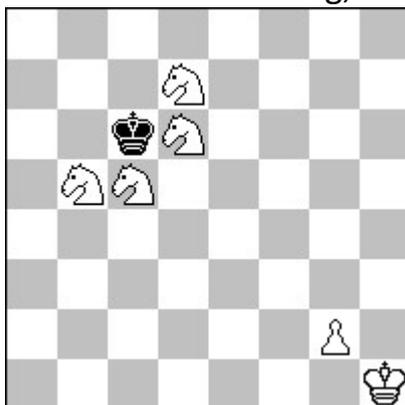

#8

1.h4! a4 2.h5 a3 3.Ba2! (τώρα είναι η κατάλληλη στιγμή) **3...Kxa2 4.h6 Ka1 5.h7 Ka2 6.h8=R!** (για να αποφύγει το πατ) **6...Ka1 7.Kb3 ~ 8.Rh1#**

Το επόμενο ξεκαρδιστικό πρόβλημα, φανταζόμαστε, θα το... γλεντήσετε μόνοι σας, δεν χρειάζεται βοήθεια:

Nikolaj Zynoviev
Deutsche Schachzeitung, 1988

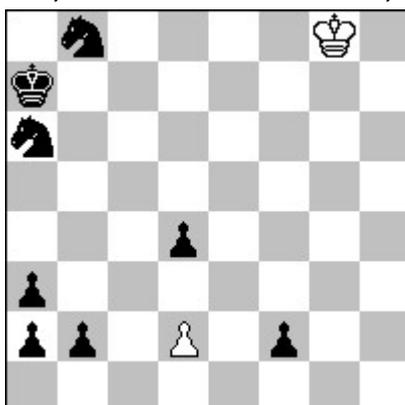

#6

Κλείνουμε την παρουσίαση με ένα διαμαντάκι που συνδυάζει **Excelsior** του λευκού πιονιού και **AUW** (=και οι τέσσερις διαφορετικές προαγωγές στο ίδιο πρόβλημα, θυμηθείτε το πρώτο πρόβλημα στο newsletter#2):

Christer Jonsson

3rd Prize, Die Schwalbe TT-174, 1986

h#7

[Υπενθύμιση για τους... αδιάβαστους: Βοηθητικό ματ σε 7 κινήσεις. Παίζουν πρώτα τα μαύρα και σε συνεργασία με τα λευκά γίνονται ματ]
1.f1B! Kf8! Για να προωθηθεί το λευκό πιόνι πρέπει να φάει κάτι στο γ4. Όμως η προαγωγή του πιονιού ζ2 σε βασίλισσα (που θα θυσιαστεί μετά στο γ4) δεν συμφέρει, γιατί δεν θα μπορεί να πατήσει ο λευκός P στο ζ8. Και γιατί να θέλει να πάει μόνο εκεί και όχι αλλού; Θα δούμε... **2.Bc4 d3**
3.a1Q dc4 4.Qh1! Να γιατί ο λP δεν μπορούσε να πάει στο θ8, τώρα θα δεχόταν σαχ και θα καθυστερούσε. **4...c5 5.Qa8 c6** Όλες οι μανούβρες συντονίζονται με ακρίβεια ελβετικού ρολογιού. **6.b1R!** Τρίτη διαφορετική προαγωγή. **6...c7 7.Rb7** Να γιατί δεν μπορούσε ο λP να πάει στην 7^η γραμμή: Το λευκό πιόνι θα ήταν καρφωμένο τώρα! **7...c8N!#** Υπέροχο!

Προβλήματα με ονοματεπώνυμο.

Να σας συστήσουμε - 2ο μέρος.

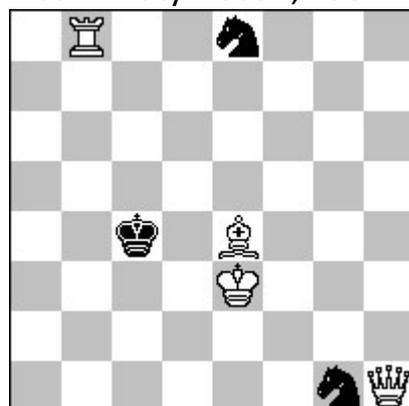
Μιλήσαμε στο προηγούμενο φύλλο για προβλήματα με λίγα κομμάτια. Ωστόσο όνομα έχουν και μερικά ακόμα είδη προβλημάτων λόγω κάποιας ιδιαιτερότητας. Τα παραδείγματα πάλι θα τα λύσετε μόνοι σας, είναι εύκολα και θέλουμε να σας κρατάμε και σε φόρμα.

δ) Αριστοκρατικό (Aristocrat): είναι το πρόβλημα που δεν έχει καθόλου πιόνια.

Η ονοματοδοσία προφανής και άκρως ταξική. Τα πιόνια υποτίθεται ότι είναι ο λαουτζίκος, η μεγάλη πλειοψηφία των πληβείων. Χωρίς λευκά ή μαύρα πιόνια απομένουν μόνο βασιλιάδες, βασίλισσες, αξιωματικοί... Οι αριστοκράτες, σα να λέμε. Να σημειωθεί ότι ένα aristocrat μπορεί να έχει αρκετά κομμάτια, δεν υπάρχει περιορισμός στους...ευγενείς!

Karl Fabel

Sakhmaty v SSSR, 1937

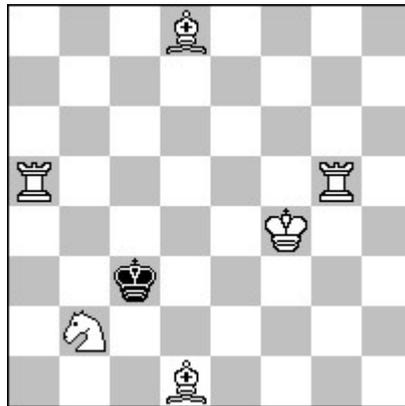
#2

Tip: το Bristol το μάθαμε, δεν μπορεί να το έχετε ξεχάσει κιόλας!

ε) Rex Solus: πρόβλημα που η μία παράταξη (συνήθως ο μαύρος) δεν έχει παρά μόνο τον βασιλιά.

Το λατινικό του τίτλου σημαίνει ακριβώς αυτό: βασιλιάς μόνος (κι έρημος). Υπάρχουν αρκετά ρητά με την λέξη rex στα λατινικά, πχ rex non potest peccare (=ο βασιλιάς δεν έχει ποτέ άδικο), αλλά εδώ είναι σκάκι, δεν είναι veni, vidi, vici! Έτσι, όσο κι αν ο έρμος βασιλιάς σκέφτεται dum spiro spero (=όσο ζω ελπίζω), με έναν στρατό να τον περικυκλώνει, mors ultima ratio (=ο θάνατος έχει τον τελευταίο λόγο).

Charles Th. Ansley
Checkmate, 1904

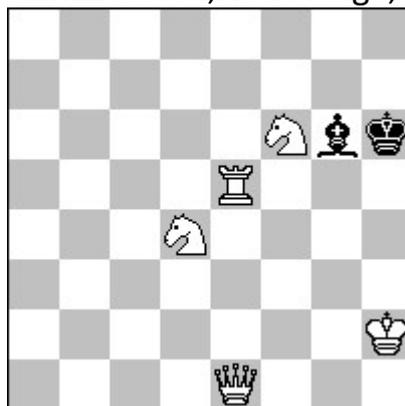
#2

Τip: Ένα αστέρι θα φτιάξουν οι άμυνες του μαύρου P.
Μετά... alea jacta est!

στ) Minimal: πρόβλημα όπου μια παράταξη έχει ένα μόνο κομμάτι ακόμα εκτός από τον βασιλιά.

Αυτό μπορεί να είναι οποιοδήποτε κομμάτι ή και πιόνι. Ας το δούμε στο τελευταίο μας διαμαντάκι που, εκτός από minimal, είναι και miniature και aristocrat. Τρία σε ένα!

Otto Wurzburg
Schachminiaturen, Neue Folge, 1903

#3

Τip: εδώ ο λευκός θα αποδειχθεί ιδιαίτερα γενναϊόδωρος ☺.

Αν και είμαστε βέβαιοι ότι τα λύσατε, να δώσουμε για λόγους πληρότητας την **λύση στα τρία προβλήματα-παραδείγματα του προηγούμενου newsletter:**

(Henri Rinck) Win: 1.a7! Bg2 2.d7 Rd2 3.Bd5! –Novotny, κερδίζει εύκολα.

(Barry Barnes) #2: 1.Kb3! Εκθέτει τον βασιλιά σε 7 σαχ, αλλά για όλα υπάρχει απάντηση ματ.

(William Shinkman) #4: 1.Rh8! Kxa7 2.Rxh1 Kb8 3.Ra1 και 4.Ra8#.

Ο πύργος επισκέφτηκε και τις 4 γωνίες της σκακιάρας (θέμα: 4 corners).